

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

XXXIV. ÉVFOLYAM

1970. FEBRUÁR

2. SZÁM

Böjti csend

Régi keresztyén szokás szerint böjt idején a hívő ember elcsendesedik.

Ez a csend természetesen nem azt jelenti, hogy valaki ezekben a napokban "halkabban hangoskodik", mint ahogy átmulatott éjszakák után hangfogót tesznek a hegedűre, mert a nappalhoz már "nem illik" a nóta. Vannak keresztyén emberek, akik böjt idején így halkítják le gonosz természetüket: haragjukat és irigységüket, bántó bűneiket és gonosz gondolataikat. Ilyenkor gondosan vigyáznak arra, hogy "jobbnak látszódjának" és az életük láthatatlan belsejébe beszorítsák a bűneiket. — Ennek a kétszínű és megtévesztő magatartásnak nincs semmi köze a böjthöz. Ez nem böjti csend, ez kegyetlen kiáltó bűn!

A böjti csend természetesen nem azt jelenti, hogy valaki külső, látható dolgokban elcsendesedik, mint amilyen például az evés, az ivás, vagy a szórakozás. Mint ahogy beteg emberek néhány napra diétát tartanak, vagy pihentetik a szívük megszokott munkáját. Beteges böjt az, amelyik diétát tartana evésben, ivásban, szórakozásban, az élet természetes rendjében és örömeiben, de ugyanakkor tovább tobzódik szenvedélyeiben, önzésében, közönyös, vagy éppen embertelen gondolataiban. A böjt nem diéta, nem megállás, vagy pihenés a bűneinkben.

A böjti csend végül nem azt jelenti, hogy valaki különbséget, kiváltságot, vagy éppen kiválóságot kovácsoljon magának az elcsendesedő böjtjéből. Milyen sok beképzelt farizeussal találkozunk a Bibliában és

milyen sok gógös keresztyénnel a böjt útjain, akik kárhuzatos módon azt hitték, hogy ők különbek másoknál, mert néhány lépést megtettek a böjt valamelyik útján. — Hadd mondjuk el, hogy a böjt nem érdem, hanem csendes és alázatos útja az üdvösségnek.

1.

A böjti csend először is az önmagunkkal való találkozás csendje. A keresztyén ember ezekben a napokban nagyon őszintén és nagyon alázatosan — önmagával foglalkozik. Isten Igéje elé áll ebben a csendben. De most nem valami más, valami érdekes könyvet olvas végig, hanem a maga életének a könyvét lapozza. Elbeszélget önmagával. — Ki vagyok én? — Hogyan élek én? — Milyen vagyok az Isten szemében, a szereteteim és egyáltalán az emberek szemében? — Mit tettem én? És mennyi mindent nem tettem meg? — Gyermekeim, hitvesem arca mit mond ebben a csendben? Munkatársam és mindenki, aki valahol is találkozott velem, mit vall rólam? — Milyen adósságaim vannak? Mivel tartozom Istennek, embereknek, önmagamnak, az életem küldetésének, a megérkezésemnek és az üdvösségemnek?

A böjti csend találkozás a bűneimmel, a hibáimmal, a kezemből kiszállt kövekkel, a bennem maradt jósággal, hamuban parázsló hitemmel, a valahol elrontott életemmel.

A böjti csend ilyen átnézése, őszinte számonkérése az életemnek. Nem a komorság, hanem a komolyság ideje.

A böjti csend a magam alázatos csendje.

2.

A böjti csend másodsor a megtisztulás, a megerősödés, a meggazdagodás csendje. Nevezhetném Krisztus csendjének.

A keresztyén ember ilyenkor nem a Krisztus drámáját, szomorú történetét nézi csak végig, hanem a maga élettörténetének akar egy újabb, szebb felvonást írni. Krisztussal végigmenni a böjti úton, ezt jelenti: mindennap mássá lenni! Megtisztulni, megjavulni, az igaz és jó útra elérkezni. Új keresztyén életet élni Isten gondolatai és Krisztus példája szerint. Az Ő ereje által.

A keresztyén ember számára a böjti csend mindennap valami javítást jelent. Kezdetét egy jobb, igazabb és gazdagabb emberi életnek. Ezért van az, hogy a böjti csend nem szomorúvá teszi a keresztyén embert, hanem frissé, reménykedővé, hívővé és meggazdagodott létté.

A böjti csend a tiszta szem, a tiszta szív és a tiszta szeretet csendje.

A böjti csend embere mindig fel szabadult, lendületes, előre lépő ember!

3.

A böjti csend — testvéri csend!

Ebben a csendben nemcsak Isten felé tágul ki a látás, hanem az emberek, az élet, a feladatok felé is.

Kell, hogy a böjti csend elindítson arra a látásra, hogy itt ezen a földön teljesedik ki a nekem adott élet.

A böjti csendben tudja meg igazán a keresztyén ember, hogy a nekem adott esztendő, az én életem itt pereg le ezen a földön, ebben a világban. Nem tékozolhatom el semmiképpen sem az életem idejét! Itt kell hinnem, szeretnem, dolgoznom,

szolgálnom, mert ez dönti el a sorsomat, földi utamat és örök életemet.

A böjti csend nyitja reá a szememet családomra és gyülekezetemre, népemre és az egész emberiségre.

A böjti csend testvérré tesz minket. Itt tudom meg, hogy arcomon keresni fogják a testvércot, azt a Krisztusarcot, amit a böjti csendben ajándékba kaptam.

#

A böjti csend az én csendem, a Krisztus csendje, testvéri csend!

Az már tőlem függ, hogy ha megszólalok, mások is megáldják majd ezt a meggazdagító csendet, az én böjti csendemet.

Friedrich Lajos

Felhívás!

VOLT FASORISTÁK
JELENTKEZZENEK!

Az Evangélikus Gimnázium megszüntetésével a Volt Növendékek Egyesülete is feloszlott, elnémult odahaza. A volt iskolatársakat kérjük, szíveskedjenek nevüket és pontos címüket nyilvántartás és a kapcsolatok felvétele végett a

**FASORI ÖREGDIÁKOK
EGYESÜLETE**

szervező titkárával, Bernhardt Bé-lával (1944) közölni. Címe:

Rev. Béla Bernhardt
P. O. Box 631

SHELBY, OH. 44875 (U.S.A.)

Egyesületünk célja: a budapesti Evangélikus Gimnázium hagyományainak megtartása, a tagok között a barátság és összetartás érzésének ápolása. Tervbe vettük egy időszaki tájékoztató körlevél szétküldését is.

(Az ERŐS VÁR szeptemberi számában megjelent "fasori cikk" világszerte nagy érdeklődést keltett. A jelentkezések örvendetesen folynak, legyen ez buzdítás az eddig még nem jelentkezetteknek is!)

Vedd fel keresztedet!

A kereszthordozás legfőbb törvényét maga Jézus így fogalmazta meg: **"Ha valaki jönni akar én utánam, tagadja meg magát, vegye fel az ő keresztyét és kövessen engem."** (Máté 16:24.) A Zsidók levelének az írója ezt így egészíti ki: **"Akit szeret az Úr, megdörögálja, megostoroz pedig mindent, akit fiává fogad."** Pál apostol pedig a római levélben így vigasztal minket: **"Azoknak, akik Istent szeretik minden javukra van."**

A keresztszenvedését csak a keresztszenvedése oldja meg. Ha menekülök a keresztemtől, odatámaszkodik az ajtófélfámhoz és vár, amíg reá kerül a sor. Ha a küszöbről be nem hívod, betör hozzád és fojtogat.

A finn testvér-nép nagy nemzeti eposzának, a Kalevalának főhőse Vajnemőjnen csónakot épít, de hiányzik neki még pár varázsige a mű befeje-

EMBER TEKINTS AZ ÉGIG

*Titokzarat megoldó ember,
Felástad már a messze múltat,
Évezredek néma beszédét
Kőhalmazokból megtanultad
Harmatcseppjét, vulkánnak mélyét
Kutatja át forró agyad,
Csak egy nagy, mély, rejtelmes titkot
Kell még megoldanod, felnyitnod:
Óh ismerd meg tennenmagad!*

*Új csodákat teremtő ember,
A tengert is bilincsbe verted,
Antennáid óriás karját
A végtelenbe felemelted.
Közel van hozzád minden, ámde
Mindenkítől távolestél.
Mindennap új, frissebb csodát hoz,
Ember, építs hidat egymáshoz
Az egyetlen szóból: testvér.*

*Te végtelenbe néző ember,
Ismered a csillagvilágot,
Varázslátszóval kémleled ki
A bolygókon a kis virágot.
Idegen szférák titkát tőled
Bűvös fátylak meg nem védik,
A szemed egyszer azt keresse,
Ami távol van s mégsem messze:
Tekints egyszer fel az égig!*

Vathy Rempert Elek

zéséhez. Hiába keresi az új igéket a légben, virágokban, madárdalban, sehol sem halálja meg. Az élet és föld szegény, a halál és az alvilág gazdagabb. Ezért elmegy értük a pokoiba is. Ott új élmények, új csodák, fekete rémek fogadják. Ez azonban megtermékenyíti a költő lelkét. Megtalálja az igéket, amiket keresett. Csodák útján szabadul meg az alvilágból és hozza az új meglátásokat.

Minden lelki ember, aki "Krisztus tanúja" akar lenni, lesi az Örökkévalóság száját, reátapasztja fülét a Végtelenség szívére és hallgatja annak dobogását, mert titkok kellenek neki, amiket földi szem nem láthat, misztériumok kellenek, amik fuldokló sírát keltenek a könnytelen lelkekben.

Az Úr azt mondja nekünk: menjtek le a szenvedések tisztító tüzébe, a fájdalmak alvilágába, ott adok új igéket a szátokba. A szenvedéstől és csalódástól jobban fogan a szív, mint a múltó kéjtől. Minden szenvedésben van valami örök. Szenvedj, hogy szólhass a szenvedőknek! Meg kell járnotok a csalódások útját, meg kell éreznetek mit jelent emberektől, barátoktól megtagadva lebegni ég és föld között Illés nép gyötrelmével:

**Az Illés nép Ég felé rohan,
S megáll ott, hol a tél örök,
A Himaláják jégcsúcsain
Porzik szekerek és zörög.**

**Ég föld között, bús hazátlanul
Hajtja őket a sors keze
Gonosz hűvös szépségek felé —
Száll, mint az Illés szekere.**

(Ady: Az Illés szekeren.)

Semmivé tettek — folytatja az Úr —, mert én csak a semmiből tudok teremteni, mert mindened vagyok. Leromboltalak, de felépítettelek, összetörtelek, de bekötözöm sebeidet, hogy megtanuljad: **"Elég néked az én kegyelmem."**

Szenvedő emberekhez csak az tud szólni, aki maga is sokat szenvedett, aki megcsókolta Isten vesszejét, mert Isten e vessző alatt visz át mindenkit a frigy kötelékébe és megostoroz mindent, kit fiává fogad. (dr)

VIDÁMAN A BÖJTBE!

MIÉRT nem böjtölünk mi evangélikusok?

A böjtölésnek evangélikus egyházunkban mindössze annyi maradványa van, hogy egyes híveink böjtölnek nagypénteken és az Úr szent vacsorá-

jának felvétele előtt tartózkodnak az evéstől. S ez így van már mintegy a 18. századtól fogva. Azelőtt több nyoma volt a böjti szokásoknak egyházunkban is, de rendszeresen sohasem gyakoroltuk. Luther ugyan nem tiltotta meg, sőt jónak ítélte a test indulatainak fékezésére, úgy amint kinek-kinek arra szüksége lehet, de kikelt az ellen a tanítás és gyakorlat ellen, mely a böjtöt érdemszerző cselekedetnek nyilvánította és mindenkre egyformán külsőleges szokásként ráerőltette.

Luther álláspontját igazolja a biblia. Az ótestamentomi törvény is csak a nagy engesztelési ünnepre rendel böjtöt. A Jézus-korabeli farizeusi szokás: a heti kétszeri böjtölés - csak a babilóniai fogság után alakul ki s képmutató kegyességbe visz. Az újszövetségi első keresztyén gyülekezetben itt-ott halunk alkalmi böjtölésről, de az apostolok idejében rendszeres böjtölésről mit se tudunk; ez már a későbbi hanyatlás korának egyik jele.

A FŐ tanú pedig maga Jézus. Ő is böjtölt ugyan a pusztában 40 napig, de csak azért, "mert ott nem volt mit ennie; a Szentlélek által vitetett oda, nem pedig valamely szerzetesi regula által" — mondja Luther. Egyébként Krisztus Urunk, tanítványaival egyetemben, nem tartotta a szokásos böjtöt. S mikor efelől megkérdezték, magyarázatát is adta. Olvassuk **Márk 2:18-22** verseit! Jézus szava a felelet arra is: miért nem böjtölünk mi evangélikusok?

Miért nem? Mert mi Krisztus násznépe vagyunk?

Menyegző és böjt nem férnek meg egy asztalnál. Bengel, a neves biblia-magyarázó mondja, hogy a keresztyén élet képe hol menyegző, hol böjt. Ez lehetséges. De nem együtt a kettő. Ameddig a Völegény a násznéppel van, addig nem böjtölhetnek. A menyegző természetes képe az öröme.

JÉZUS Isten-országáról szóló igehirdetésének döntő vonása letagadhatatlanul az öröm, és evangélium, az Istenben való boldogság. A messiási idő örömmel ideje, melyben még maga a böjt is örömmel változik! (V. ö. Máté 6:17-18.)

Lehet-e hát más a mi kegyességünk, mint gyermekien derűs, mely nem szívja a világirtózás és önsanyargatás keserű füstjét; együgyűen hálás, mely nem akar aszkézissel érdemet szerezni, de elfogadja a Krisztus aján-

dékát; és királyian szabad: szabad a böjttől és szabad a böjtire, — amint a Lélek adja, nem pedig valamely emberi regula!

MIÉRT nem böjtölünk mi evangélikusok? Mert mi Krisztus új ruhájába öltöztünk és az ő új borából ittunk!

Keresztelő János szavaival lép föl Krisztus Urunk s mégis ég és föld különbsége van közöttük. Az még az Ótestamentom prófétája, Ő pedig az Újszövetség Közbenjárója, az egyszerűlt Fiú. Nem csoda, hogy az ő tanítványai nem szabják magukat a Keresztelő tanítványaihoz s nem követik böjtölésüket. Jézus új borát az ótestamentumi kegyesség formái nem képesek befogadni, azokat szétrepeszti. Ő olyan új tartalmat hozott, mely új formákat kíván és teremt is.

Meg kell látnunk a külső vallásos szokások visszasságát a Krisztusban való teljes belső megújulás nélkül. Mit ér az, ha böjtben tartózkodunk némely ételtől, de a Krisztussal nincs szívvel-lelket átható, életet újító, meleg benső közösségünk?! Ez ellen küzdött Luther és ez ellen kell küzdeni mindnyájunknak, mihelyt az a veszély fenyeget, hogy a keresztyén hit újsága, elevensége holt szokásokba kövesül. Tertullianus egyházi atya találóan írja: Krisztus Urunk nem azt mondotta magáról: Én vagyok a szokás; hanem azt: Én vagyok az igazság!

Jaj nekünk, ha nem merjük vállalni azt az újat, amit Krisztus akar hozni az életünkbe, ha nem merünk gyökeres változásokon átesni, elhagyni régi formákat, avult életszokásokat s helyébe új rendet kezdeni! Másképp kelni, másképp feküdni, másképp cselekedni, mint ahogyan Krisztus nélkül megszoktuk! Mi ehhez képest egy kis szokványos böjtölés? Ciszternavíz tüzös újbor helyett.

SZÓVAL mi nem is böjtölhetünk?

De igen. Amikor elvétetik tőlünk a Völegény, vagyis amikor próbatétellel látogat meg az Isten. Ismét csak Luther mondja: kétféle szenvedés van. Az egyik az, amelyet az ember maga választ, miként a Baál-papoké, kik késekkel metszették magukat; ezt Isten megveti. A másik, amit Isten maga bocsát ránk anélkül, hogy mi azt választanánk. Ezt készséggel, örömmel hordozni: igazi kereszt s Istennek tetsző böjtölés.

Tehát készséggel, örömmel hordozni a bajt, megkent fejjel és megmosott orcával! Vidáman a böjtbe. Ez az evangélikus böjt, Testvéreim.

Scholz László

Jézus lábainál

Lukács 7:36-40.

Úgy járulok szent színed elé,
Uram, mint egykor Mária.
Boldog a bűnös, mert lábaddal
Szabad könnyét kisírnia.
Bűnbánatomnak olajával
Kilöntöm tiszteletemet,
Hálaadásom illatával
Árasztom el szent fejedet.

A bűnök mélységéből jöttem,
Szennyes lett a fehér ruhám,
Egy vesztett élet áll mögöttem,
Vétkek hinárja tapadt rám.
Tudatlanul már régen várlak,
Téged várt néma sirásom,
Most itt vagy s én el nem bocsátlak,
Kezedben van gyógyulásom.

Szétszórtam ifjúságom kincsét,
Artatlanságom porba hullt.
Most hordom a szegény bilincset,
Mindenből kifosztott a múlt.
De ezt a nárdust átmentettem,
S vele most lábadat mosom
Bűneimért és minden tettem
Bocsánatáért, Jézusom.

Uram tudod, hogy a vétkesnek
Mily nehéz az útja Hozzád
Vad vágyai a rút vétkeknek
Félútról is visszavonják.
S farizeusi kevélységgel
Simonok állnak utamba,
Csúf kárörömmel, gúnyos kéjjel
Vájkálnak útalt múltamba.

Óh, Jézusom, nagyon szeretlek,
Hisz sokat bocsátottál téged.
Melegétől e szeretetnek
Szívem boldogan megremeg.
Lábaidnál nyugtot találtam,
Pihegve pihenek meg itt.
Teljes szívemből megúttam
Átkos életem vétkeit.

Áldott Uram, óh hála Neked,
Bűnösnek is van üdve itt.
Feloldozott már szereteted:
"Megbocsáttattak bűneid!
A te hited megtartott téged,
Csak szeress tovább hűséggel!
Igy érheted el boldog véged;
Menj utadra békességgel!"

Ruttkay-Miklós Géza

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

Az Amerikai Evangélikus Egyház
Magyar Konferenciájának
lapja.

Szerkesztő és kiadó:
Juhász Imre.

Főmunkatárs: Egyed Aladár

“ERŐS VÁR”
 (“MIGHTY FORTRESS”)

P. O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102.

Published by the
Hungarian Conference
of the Lutheran Church in America.
Issued monthly October to May,
bi-monthly in June/July and Aug./Sep.

No. 2. (129) Vol. XXXIV,
FEBRUARY, 1970.

Subscription: \$3.00 a year.
Second-class postage paid
at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag,
kézirat, gyülekezeti hír, úgyszin-
tén a lappal kapcsolatos minden
levelezés, előfizetés és adomány
erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, O. 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja
egy évre csak 3 dollár. Szívesked-
jenek a lejárt előfizetéseket kése-
delem nélkül beküldeni a fenti
címrre.

Be nem jelentett címváltozás esetén
a posta a kézbesíthetetlen újságot
megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig
külön portót kell fizetnie. Erre a költ-
ségre különösen nem-előfizetők, kése-
delmező előfizetők, vagy többéves hát-
ralékban lévők esetében nehéz fedezet-
et találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy min-
den esetben pontosan adják meg címük-
ket a “Zip Code” szám feltüntetésé-
vel együtt! Az újságot “Zip Code”
szám nélkül nem kézbesíti a posta.
Címközlésnél tüntessék fel az utca
megjelölését is; pl. St., Rd., Ave.
Ugyanis egyes postai zónában azonos
nevű utcákat csak így lehet megkülön-
böztetni.

Printed by
Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland, O. 44102

AMIT A SZÁMOK MONDANAK...

I.

A Gallup Társaság legújabb adatfelvé-
tele szerint Amerikában csökkent a
templombajárás.

1958-ban a templombajárók aránya
49%-os volt, 1969-ben csak 42%-os. A
csökkenés legnagyobb méretű a katoli-
kusok esetében, 74-ről 63%-ra; legkeve-
sebb a protestánsoknál, 43-ről 37%-ra,
ami azonban nem éppen dicséretes az
összehasonlítás jegyében. Izraeliták 22%-
ban látogatják a zsinagógákat.

Az ún. protestáns táborban az evan-
gélizmus vezetnek templombajárással:
38%-osan, őket követik a baptisták
(37%), reformátusok, methodisták (34-
34%) és az anglikánok (29%).

A vallásos élet templombajáró megnyil-
vánulásában a nők vezetnek 46%-kal a
férfiak 38%-ával szemben. Csak 1% a
különbség a fehérek (42) és a négerek
(41) között.

Iskolai végzettség szerint az alapfokú
egyetemi diplomával rendelkezők 46%-a,
a magasabb képzettségűeknek csak
41%-a, míg a középiskolai végzettségűek
42%-a jár templomba.

Az érdeklődés lanygulása legmagasabb
a 21—29 évesek körében; az ő templom-
látogatásuk 11 év alatt 15%-kal (48-ről
33-ra) csökkent. A 30—49 évesek 51-ről
45%-ra zsugorodtak a templomokban, míg
az 50 évesnél idősebbek csak 4%-ot
(48-ről 44-re) veszítettek.

A Társaság a fenti adatokat nem ér-
tékelte ki. Mindenesetre elgondolkodtat-
nak. Különböző társadalmi jelenségek, s
a velük társuló lazulás, de bizony maguk
az egyházak is az okai annak, hogy az
egyháztagok elhidegülnek a templomi kö-
zösségtől.

Talán jó volna mind lelkészi, mind
laikus szempontból komolyan venni a III.
Parancsolatot és annak Luther-szerinti
magyarázatát:

“Szenteld meg az ünnepnapot!” Mit
jelent ez? “Istent félnünk és szeretnünk
kell, hogy igéjét és az igehirdetést meg
ne vessük, hanem szentnek tartjuk, örö-
mest hallgassuk és tanuljuk”.

II.

A statisztika berkeiben bukkanhatunk
rá az Egyházak Országos Tanácsának az
amerikai lelkészi javadalmazásokról szóló
kimutatására.

Az 1963—1968 közötti időben a lel-
készek keresete 17%-kal, de ugyanakkor
a könyvelőké 22%-kal, egyetemi óraadó-

ké 32%-kal, hivatásos szociális gondozóké
49%-kal növekedett.

A lelkészi kereset általában az alábbi
részletekből tevődik össze: 76.4% kész-
pénz fizetés, 21.9% lakás- és közművi szol-
gáltatások, 1.7% tiszteletdíjak.

Mint hogy a lakás- és közművi szolgál-
tatások általában teljesértékűek, köze-
lebből a készpénz-fizetést jó, ha szemügy-
re vesszük. Az alábbi átlagösszegek arra
mutatnak, hogy nagyon sok lelkésznek
nincsen ekkora fizetése! A magyar lel-
készi szolgálatot igénylő gyülekezeteknek
a mai gazdasági helyzetben különösen
számat kellene vetniök ezzel a kérdéssel.

Az unitáriusok átlagosan 8,120 dollár
évi készpénz-fizetést biztosítanak lelké-
szeiknek, s ezzel ők az első helyen áll-
nak (1968-as adatok. Azóta a megélhetési
költségek kb. 11%-al emelkedtek. — A
szerk.) A három nagy ev. egyháztest kö-
zül az “American Lutheran Church” a 6.
helyen van 6,610, a “Lutheran Church in
America” a 9. helyen 6,120, a “Lutheran
Church Missouri Synod” 11. helyen van
5,970 dollár átlagfizetéssel.

Annak a felfogásnak, hogy a lelkész
ne legyen igényes (?), hanem elégedjék
meg azzal a kevéssel is, amit kap, feltét-
lenül helyt kell adnia az Isten előtti
felelősségben sáfárkodó lelkületnek. A-
mint a hívek a maguk számára is köve-
telik, ne hagyják figyelmen kívül a lel-
kész vonatkozásában sem azt, amire az
Írás tanít, hogy “méltó a munkás a maga
jutalmára”. (bbp)

Az AMEK pénztárosa jelenti

Az Amerikai Magyar Evangélikus
Konferencia pénztárosa, dr. Lestyán Já-
nos közlése szerint gyülekezeteink 1969-
ben az alábbi összegeket fizették be a
Konferencia pénztárába (*-gal jelezve a
magyarországi ev. szeretetintézmények
mosógépjeire szóló adományok):

Bethlehem — Első	—
Bethlehem — Szt. János Vend	—
Buffalo	—
Chicago	25.00
Chicago	*25.00
Cleveland — Első	75.00
Cleveland — Első	*120.19
Cleveland—Nyugat	99.31
Detroit	—
New York	—
Pittsburgh	40.00
Pittsburgh	*82.00
Toronto	20.00

LELKÉSZI NAPLÓMBÓL

ÍRJA: EGYED ALADÁR

1. LELKIPÁSZTOR ÉS POLITIKA

Semmi okom sincs tagadni azt, hogy 1919-től 1931 őszeig a megszállott Felvidéken, sajkögömöri lelkészi munkámnak felét, a magyar lélek, magyar nyelv és a magyar nép kultúrájának és szabadságának érdekében folytatott politikai harcaim köztölték le.

Senki sem vitathatja, hogy minden lelkipásztornak nemcsak hogy lehet, de kell hogy legyen politikai meggyőződése, csak annak *ki kell bírnia a kritikát az evangélium megvilágításában is.* A lelkipásztornak kötelessége az, hogy politikai meggyőzését abszolút szempontok szerint alakítsa ki, mert sohasem válhat politikai kortessé, hiszen akkor szembekerülhetne híveivel és elvezethetné a lelki munka alapját: a bizalmat.

Erre a "szlovenszkói" evangélikus egyház vezetői azt mondták, hogy lelkipásztori kötelességemet felcseréltem politikai agitációval. Feleletem ez volt: tagadom, mintha lelkipásztori kötelességeimet felcseréltem volna politikai agitációval, mert vagyok olyan öntudatos evangélikus lelkész, hogy a bűnbocsánatot és kegyelmet szomjúhozó lelkekkel szemben tudom, mi a kötelességem, de bejelentettem előre azt is, hogy egyházam területén és azon kívül is, minden erőmmel igyekszem érzelemben, nyelvben, szívben és lélekben megtartani továbbra is magyarnak népemet és hogy mindaddig, amíg a "szlovenszkói" evangélikus egyház vezetői a szlovákok jogait és előnyeit hangsúlyozzák, én is először magyar leszek és csak azután evangélikus! Tudomásom szerint a hit és a fajhoz való ragaszkodás Luther óta sohasem állott ellentétben az evangélikus egyházban. És az egyházi téren fűtött szlovák nacionalista szenvedélyek ellen továbbra is minden alkalmal, szóban, írásban felemeltem tiltakozó szavamat.

A "szlovenszkói" hivatalos egyház, a "quieta non movere" elvére reáfeküdvé, Briandnak a népszövetség 1928 szeptemberi ülésén mondott

ezt a hírhedt kijelentését állandóan hangoztatta: "Ha olyan kisebbségi hang hallatszik, amelyből a békére (értsd álbékére, igazságtalan, békétlen békére. E.A.) veszedelem származhatik, akkor odakiáltom a kisebbségnek: hallgass és gondoldj a békére!" Az ilyen elvet hirdető ev. egyház nem ahhoz a keresztyénséghez tartozik, amelyet Krisztus hirdetett, csak ahhoz, amelyik jogtalanul Krisztus követőjének tartja magát. Igaza van Jánosi Zoltánnak, amikor azt mondja, hogy az olyan érzelmi pacifizmus, amelyet nem követ tiszta politikai gondolkodás s ennek megfelelő tett is: nem ér fabatkát sem!

Masaryk Tamás állapította meg a huszas években, az akkori ún. Nemzetközi Jóbarátság Világszövetségéhez küldött táviratában: "Jézus parancsolata a felebaráti szeretetre vonatkozólag nem más, mint tilalom minden erőszak és agresszivitás ellen, de egyúttal feljogosít a védelemre is." Különben is a gyávaság és nemtörődömség békéjénél többet ér a harc.

Nekem a harc volt életemem, de ez a harc mindig a megtámadott jogok védelme volt. Elvem Péter apostol elve: "Istennek kell engedni inkább, hogynem az embereknek."

Egyházpolitikám iránytűje pedig 2 Kor 13:8-ban így van megírva: "Mert semmit sem cselekedhetünk az igazság ellen, hanem csak az igazságért!" Erőt adott harcaimban az eszme, amiért küzdöttem: a "szlovenszkói" magyar evangélikusok nemzeti karakterének megmaradása. De még nagyobb erőt adott mindig egy-egy újabb sérelem. Éreztem, hogy minden csapás, amelyet a "szlovenszkói" magyar evangélikusok lelkére mértek, csak megújította erőmet és rugója lett újabb tevékenységemnek...

Mikor 1931-ben, mint szegedi lelkész, újra visszakerültem Magyarországra, a *Lélek újra politizálásra kényszerített.* Moszkvában már régóta állt az Antikrisztus trónja,

Európában pedig a Mammon trónja s romokban hevert a keresztyén világ felelőssége, jelleme, becsülete és hite, mi pedig "mint rókák a romok között" (Ezékiel 13) jártunk a magunk elesése után, hallgattunk és vártunk, gyáváskodtunk és ólálkodtunk. Ekkor állottam azok közé a harcosok közé, akik fel akarták rázni a nemzet lelkiismeretét, beakarták falazni azokat a repedéseket, amiket az Antikrisztus csákánya ütött rajtunk és a földbirtok reform sürgetésével akartak segíteni három millió magyar földművelő munkás koldus sorsán.

"Nyilas voltam, vagy kommunista?" Egyik sem, pedig váltogatva kaptam ezeket a neveket! Még csak párttag sem voltam seholsem, mert *Isten pártjára állottam* és Krisztus romjai az Isten-frontra kényszerítettek. Sebeket kaptam és adtam, de lelkiismeretem nyugodt, mert megtettem azt, ami tőlem telt!

(Folytatjuk)

AZ EGYHÁZ HÍREI

SVÁJC

● Az Evang. Világszövetség és a Református Egyházzövetség képviselői január végén teológiai értekezletet tartottak Genfben.

JAPÁN

● Felavatták Tokióban az új ev. teológiai kollégiumot, mely tíz épületet foglal magában.

ALBÁNIA

● A kínai vonalat követő kommunista párt rosszállását fejezte ki azért, mert a Szovjetunióban még mindig lehetséges az egyházak működése. Albániában, mint ismeretes, 1967-ben a vallásos szervezeteket feloszlatták és épületeiket állami célokra vették igénybe.

ÚJ-GUINEA

● Januári közgyűlésén az ún. "Evangélikus Misszió" úgy határozott, hogy két éven belül minden egyházi ügyet az ebből a szervezetből kifejlődött, most már 356 ezer lelket számláló "Evangélikus Egyház" intézzen. A Misszióra csak a külföldi misszionáriusok koordinálása hárulna.

AZ EGYHÁZ HIREI

EVANG. VILÁGSZÖVETSÉG

● Az 5. ev. világgyűlés előadói között szerepel J. Willebrand bíboros, a vatikáni Keresztyén Egység Titkárság elnöke. A világgyűlést július 14—24 között a braziliai Porto Alegreben tartják.

MAGYARORSZÁG

● Meghalt Fabók Ferenc ny. mezőberényi lelkész.

● Az Orsz. Ev. Külföldi Bizottság legutóbbi ülésén dr. Pröhle Károly professzor háromnapos amerikai és dr. Hafenschner Károly budapesti lelkész kéthónapos svédországi tartozkodását értékelték ki, valamint foglalkoztak — az év eleje óta is már többször megrótt — külföldi magyar evangélikusok helyzetével és problémáival.

● Csőváron fennállásának 300. évfordulóját ünnepelte, Maglódon új ravatalozót, Tatabányán új orgonát szentelt fel az ev. gyülekezet.

● Alsóságon Fehér Károly, Pestújhelyen szervezői minőségben Schreiner Vilmos az ev. gyülekezet új lelkésze.

● A tatabányai parókiáról a budapesti Teológus Otthon teljesidejű igazgatói állásába hívták meg és iktatták be dr. Selmeczi Jánost, a fejrkomáromi ev. egyházmegye volt esperesét.

● 190 éve jelent meg Pozsonyban az első magyarnyelvű újság, "A Magyar Hírmondó", Ráth Mátyás, későbbi győri ev. lelkész szerkesztésében.

ERDÉLY

● A kolozsvári, egyetemi fokú Egységes Protestáns Teológiai Intézet fennállásának 20. évfordulóját ünnepelték 1969 novemberének a végén. Ebből az alkalomból Argay Györgyöt, a magyar ev. egyház püspökét díszdoktorátussal tisztelték meg, valamint Rapp Károly ev. teológiai tanárt doktorrá avatták másokkal egyetemben.

U.S.A.

● Az Evangélikus Világsegély nevű amerikai szervezet 25 évi fennállása folyamán 700 tonnányi, kb. 209 millió dollár értékű anyagi támogatást nyújtott rászorulóknak 46 országban. A szervezet elnökül ismét Dr. P. Empie, az EVSZ amerikai nemzeti bizottságának a főtitkára került megválasztásra.

● Az Orsz. Ev. Tanács február elején tartott 4. évi közgyűlésén, a Teológiai Tanulmányi Osztály jelentése szerint megállapították, hogy nők lelkészi szolgálat-

ba való állítását bibliai alapon sem elutasítani, sem megkövetelni nem lehet. Az új munkaévre Dr. O. Hoffmant, a "Lutheran Hour" nevű rádióadások kedvelt előadóját választották meg elnökül.

● Az ev. közép- és felsőfokú iskolákba beiratkozott tanulók száma kerekén 106 ezer, közülük a teológiai hallgatóké 4,600.

● A "Wisconsin Ev. Lutheran Synod" egyházban az 1969. évi közegyházi adakozás 45.3%-kal haladta meg az előző évit.

● A három nagy ev. egyháztest és a kanadai "Ev. Lutheran Church" egyház keretében végzett tanulmányi program összegezése szerint "többségi" támogatásban részesült az az elgondolás, hogy a konfirmációt és az első úrvacsorázást válasszák el egymástól. Az illetékes főbizottság ebben az értelemben terjeszti javaslatát az egyházak országos közgyűlései elé. A kiértékelést igen optimisztikusan végezték azt hangsúlyozva, hogy 86,000 egyháztag vett részt a tanulmányi programban — azt azonban nem mondják, hogy ez valamivel kevesebb az összlétszám 1%-ánál és a "többség" ezen belül csak néhány tizeddel haladja meg az 50%-ot!

"Lutheran Church in America"

● Január 1-ével az orsz. egyház missziói szolgálatot kezdett meg a több mint egymillió lelket számláló, három indonéziai ev. egyháznak a helyi szükségek és igények szerinti felkarolására.

● A júniusi-végi biennális országos közgyűlés elé különféle főbizottságok és fősztályok öt irányelvi nyilatkozatot készítenek elő döntésre. Ezek a következők: Nemiség, házasság és a család — Világrend — Teológiai nevelés — A lelkészi szolgálat teológiai vonatkozásai — Az úrvacsoratan teológiai és gyakorlati szempontjai.

● Az orsz. közgyűléssel egyidőben "Convo 70" címen ifjúsági konferenciát rendeznek kb. 300 résztvevővel. A konferencia egyik érdekessége a "kávészó" lesz, ahol a közgyűlési delegátusok és a fiatalok kötetlenül folytathatnak eszmecserét az egyházi és társadalmi problémákról.

● Az országos pénztárba 1969-ben 34 ezer dollárral kevesebb folyt be, mint 1968-ban, azaz összesen 21,648,400 dollár. Az 1968. évi országos közgyűlésen meg-

hirdetett és 1969 végével lezárult "Act in Crisis Today" nevű rendkívüli gyűjtés 6.5 millió helyett csak 3,099,500 dollárt eredményezett.

NÉMETORSZÁG

● Dr. H. Dietzfelbinger, a bajor ev. egyház püspöke és a nyugatnémet Evangéliumi Egyházsövetség tanácsának az elnöke előbb influenzás, majd szívrohamos megbetegedés után gyógyulóban van és még a nyár előtt ismét szolgálatba léphet.

● Amiatt, hogy a keletnémet Evangéliumi Egyházsövetség küldöttsége lemondani szándékozta genfi útját, a kommunista hatóságok a korábban megtagadott utazási engedélyt sietve megadták G. Noth szárszországi ev. püspöknek, s így a küldöttség teljes létszámban mégis megjelent mind az Egyházak Világtanácsa, mind az Evang. Világszöv. központjában hivatalos tárgyalásokra.

ANGLIA

● Szeptember elején Oxfordban tartják első teológiai értekezletüket az Evang. Világszöv. és az anglikán egyház kiküldöttjei.

● Ramsey anglikán érsek "sajnálatosnak" minősítette, hogy a pápa kanonizálni készül 40 angol katolikus személyt, akik a XVI. és a XVII. században vallásüldözés során veszítették életüket.

VATIKÁN

● Pápai engedély alapján a Miatyánkot már katolikusok is a dicsőítéssel ("mert Tied az ország...") imádkozhatják. — Magunk részéről is pártoljuk annak szükségét, hogy egyes nyelvközösségekben megállapodás történjék egységes szöveg tekintetében, hogy közös imádkozás ritka alkalmain a különféle felekezetekhez tartozó keresztyén hívek valóban együttmondhassák az Úrtól tanult imádságot. Magyar vonatkozásban vajjon hol kellene kezdeményező lépéseket tenni?

VÖRÖS KÍNA

● A "Vörös Csillag" c. lap szerint "a kommunista ideálok világszerte való megvalósításáért vívott harc és 'Isten országának az építése' annyira összeférhetetlen, mint amennyire a tűz és a víz nem fér meg egymással". Egyéb jelentések szerint egyre erősödik a nyomás mindenemű vallásos megnyilvánulás ellen, s az egyházi épületeket sorozatosan elkobozzák.

Hírközlő: Bernhardt Béla.

Isten Báránya

Vannak művészi alkotások, amelyeket nem elég szemlélni, előttük néhány pillanatra megállni, véleményét mondani róluk. Át kell őket élni. Azonosulni kell az alkotó lelki világával, művészi irányzatának minden ismerével, az alkotott műtárgy mondani- valójával. Itt fekszik előttem Grünewald híres képének lenyomata az isenheimi szárnyasoltárról. A lenyomat minden hátránya és művészetlensége ellenére is megráz Grünewald alkotása, aki ezzel a képével a német művészek közül talán a legmélyebben

értette meg, hogy mi történt ott a Kopynyák hegyén. Krisztus szenved a kereszten, égbetörő ujjai mintha magukba zárnák Isten áldását és a kereszt alatt Keresztelő alakja, aki kinyújtott kezének a kép hátterét megbontó világos ujjával a Szenvedőre mutat, Krisztusra. És ebben az ujjmozdulatban benne van a bizonyosság: Íme, az Isten Báránya! Böjti ígéhirdetéseink kedvelt illusztrációja Grünewald festményének leírása. Bármennyiszor hallottuk is, vagy próbáltuk magunkat beleélni abba a drámai, de

ugyanakkor a dicsőségtől és kegyelemtől megáldott történetbe, amelyet a festő ecsetjére vett, és böjten lelki szemünk előtt újra és újra lejátszódik, mindig újat kell, hogy mondjon.

Isten Báránya bűneinkért szenved! Nehezen formálódik szívünkben egy szó igazi tartalma: érettünk. Isten a tudója és megmondhatója, hogy böjti csendességeinkben hányszor és hányszor időzünk el Jézus Krisztus szenvedésének borzalmainál, és sokszor nem is jutunk túl ennél. Pedig a kereszt-halál akkor válik Isten ajándékává, a keresztfa Isten dicsőségének a fájává a számunkra, ha arra úgy tekintünk, hogy érettünk történt. A mi bűneinket hordozta szenvedésében és vitte fel a gyalázat fájára. Nem magáért könyörög, hanem a bűnösért. Ég felé tárt keze számunkra hozta el Isten áldását. Íme, az Isten Báránya, aki ma is elveszi a mi bűneinket!

FELTÁMASZTOTT INDEX

A "Lutheran Church Missouri Synod" egyház nyáron tartott orsz. közgyűlése óta még nem ült el a sokszínű vita, vajjon a hozott határozatok, a megválasztott vezetők hűségese-e vagy sem az evangélikus tanításhoz.

A kételytámasztás, a kritikus hangok szócsövének, sokszor a sutgó propaganda szintjét súrolva, a "Christian News" c. független, harcos és vitán felül ultrakonzervatívnek minősülő ev. hetilap bizonyult. Ebben a hetilapban minden nagyító alá, s aztán megítélésre kerül az, ami az ev. hitvallási iratok mérlegén könnyűnek találtatik. Így szállt síkra ez a lap Dr. J. Preus orsz. elnökké való megválasztásáért, mert őt konzervatív felfogásának és a liberális irányzat megfékezésére alkalmasnak találták (általólag tizennégy egyházkerületi elnök is lándzsát tört a konzervatívizmus mellett). Ezért kritizálták azokat a lelkészeket, teológiai tanárokat, akikről feltételezni lehetett, hogy eltérnek az ev. felfogás keskeny útjáról. Ez volt az oka, amiért elleneztek mindenféle szószék- és oltárközösséget más, liberálisnak vélt ev. egyházakkal és még a tagságot is az Ev. Világszövetségben. Nem alakult minden úgy, ahogy a "Christian News" gárdája szerette volna, de győzelemnek tartották, hogy Dr. J. Preus orsz. elnökké lett.

Október elején a LCMS egyház elnöki tanácsa, mely az orsz. elnökségből és az egyházkerületi elnökökből áll, nagy hirtelenséggel intó levelet küldött a lelkészekhez és gyülekezetekhez, amelyben nemcsak elítélte a "Christian News" sajtótevékenységét, hanem arra is buzdított meglepő egyhangúsággal, hogy lelkészek és hívek

egyaránt állítsák le a lapot és tegyék megjelenését lehetetlenné.

Tudomásunk szerint korunkban, amikor már a r.k. egyházban is múlté az index fogalma, ez az egyetlen hivatalos, amerikai ev. egyházi hatóságtól származó sajtócenzúra. Hogy Preus elnöknek és néhány társának inkább hálásaknak kellett volna lenniük, az feltétlenül kérdéses, de ha már cenzúrára fanyalodtak, találhattak volna jónéhány egyéb lapot, magazint, miegymást, amitől a LCMS egyház lelkészeit és híveit eltanácsolhatták volna.

Evangélikus index a huszadik század Amerikájában? Úgy látszik, még mindig akad valami új a nap alatt.

BERNHARDT BÉLA

Isten Báránya szól hozzánk! Életnek minden ismert pillanata bizonyágtétel volt. Az Atya szeretetének és kegyelmének meghirdetett örömhíre. Szavai és a nyomában fakadó cselekedetek azt hirdetik, hogy Isten nem azt akarja, hogy valaki is elveszen, hanem az Életnek, az Atyától megszentelt földi életnek és az Istentől ajándékkal kapott örök életnek akarja a bűnös embert megtartani. Ezért küldte Jézus Krisztust a világra, ezért lett Ő az Isten Báránya!

Vajjon a mi hitünk rá tud-e mutatni Jézus Krisztusra ezzel a bizonyossággal: Íme, az Isten Báránya, aki elveszi a mi bűneinket?

— r. — n.

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Lelkész: Brachna Gábor

Templom és lelkészi hivatal: 2836 East Blvd. (44104). Tel.: 721-7074. — Isten-tisztelet minden vasárnap de. 9:45-kor angolul, 11-kor magyarul.

ERŐS VÁR gyülekezeti megbízott és lapterjesztő: Boros József, 12002 Browning Ave. (44120). Tel. 231-7931.

Évi közgyűlésünk nemcsak az elmúlt év eseményeit tükrözte vissza, hanem a gyülekezet lelki hangulatáról is bizonyosságot tett. A várakozással ellentétben, nem korunk nyugtalan szellemét, hanem érett emberek gondolkodását tükrözte vissza. Egészséges érdeklődés váltotta fel a régi okoskodók hangját.

Az elmúlt évek veszteségei és sok tetetésünk ellenére az egyházi élet eléggé stabilnak mutatkozik. A tavaly megkonfirmált csoport (13 gyermek, 1 felnőtt) után ismét 19 tagú konfirmációs osztályunk van.

A presbitérium működését csendes szolgálát és sok komoly kérdés boncolgatása jellemezte. A tisztségek betöltésére nem kellett "vadászni" az embereket, mert a felkérték nagy készséggel vállalkoztak szeretett magyar evangélikus egyházunk szolgálatára.

Oltáregyletünk elfáradt, de meg nem lankadt asszonyai sok évtizeddel a vállukon is szépen betöltik hivatásukat. Oltárunk minden vasárnap szép díszben áll, rendszeresen látogatják betegeinket és a

gyülekezetet anyagi téren is támogatják.

A Fiatalasszonyok Köre szakácskönyvével aranybányára tett szert. Az "American-Hungarian Cook Book" c. könyv saját és anyáik magyar étel-receptjeit tartalmazza és már az ötezredik példány eladásánál tart.

Gyülekezetünk munkája anyagi vonalon is zökkenés nélkül folyt az elmúlt évben. Egy ideig gondot okozott a házgondnok hiánya és titkárnőnk betegsége, de ma már ezek a kérdések is megoldódtak s így templomunk külső és belső rendje biztosítottnak látszik. Szeretünk úgy tekinteni magyar evangélikus Sionunkra, mint amely a clevelandi szenthegyen áll, hogy Isten dicsőségét hirdesse és szolgáljon azoknak a honfitársaknak, akik a Krisztusban nyújtott szeretetet és evangéliumot elfogadják.

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre

Pastor Emeritus: Egyed Aladár

Templom: W. 98 & Denison Ave. — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th St., (44102). Tel.: 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. — Úrvacsoraosztás minden hónap első vasárnapján és az ünnepnapokon.

Vasárnapi iskola de. 9,30-kor angol, 10,45-kor magyar nyelven.

Az Oltáregylet évi közgyűlésén megejtett választások nyomán a következő tisztikar szolgál az 1970—71 évben: Szlaunkó Mihályné tb. elnök, Ignácz Jánosné elnök, Horváth Antalné alelnök-igazgató, Kató Antalné jegyző-titkár, Németh Elek-né pénztáros-igazgató, Mieskó Anna, Rituper Istvánné és Záth Lajosné oltárkezelők, Botos Imréné és Schlesinger Teréz ellenőrök, Vastag Jánosné igazgató. Pénztárosuk jelentése szerint az előző évi maradvány \$1926.85 volt, bevétel 1969-ben 1646.10, kiadás 2216.67, maradvány 1969 végén: 1356.28. — Idős asszonyaink egyre fogyó közössége még ma is nagy buzgalommal munkálkodik. A templomi oltárt ők gondozzák és látják el virággal, gondoskodnak az úrvacsorai borról és ostaráról és az oltári gyertyákról. Betegeiket meglátogatják és virágot küldenek nekik. Tagtársaik temetésén testületileg vesznek részt, koszorút adnak a gyülekezeti "Emlékezés Aranykönyvében" feljegyzett adománnyal örökítik meg az elhunyt testvér emlékét. — Egyik jövedelmi forrásuk a hetenkénti csiga-készítés, melyből a múlt évben \$522.43 jött be, továbbá társasdelutánokból és réteseladásból 750.90.

Ezenkívül ők főznek minden gyülekezeti ebéden jubileumok és egyéb alkalmakkor. A gyülekezet anyagi terheinek is jelentős részét hordozzák: a múlt évben a templom körüli aszfaltozás és járda-cementezés, valamint belső javítási munkák költségét viselték \$1464.77 összegben. — Adassék tisztelet az öregeknek, akik hajlott háttal, de nem fogyó hittel és örömmel szolgálnak és így vállalnak részt szeretett magyar evangélikus egyházuk fenn tartásában. Bárcsak a fiatalabb magyar nemzedék is beállana az Oltáregylet asszonyainak már igen megritkult soraiba és átvénné a munkát az elyengült kezeiből! — Gyűléseiket minden hónap első szerdáján tartják, du. 2 órakor.

Rádió-templomunk Isten kegyelméből 5 éves jubileumát ünnepli március 28-án. Imádkozzunk gyülekezetünknek e fontos szolgálatáért, mely hétről-hétre sok beteg és házhoz kötött testvérnek nyújt vigaszt és lelkiert az igehirdetésen keresztül. Hallgassuk ezeket az adásokat (felváltva evangélikus és református) szombatoként du. 4 órakor a WXEN-FM (106.5) rádió-állomáson. A rádiós istentiszteletek fenntartására adományokat lelkesi hivatalunk címére lehet küldeni.

Betegeink. — Az utóbbi időben kórházban voltak, vagy otthonukban huzamosabb ideig betegeskedtek e testvéreink: Császár Lászlóné, Rituper Istvánné, Lovagi Tiborné, Kemes Lászlóné, Ferenczek Józsefné, Bakoss Mihályné, Ignácz Jánosné és Hátszegi Sanyi. Imádkozzunk a betegekért, mert "a hitből való imádság megtartja a szenvedőt és az Úr felsegíti őt." (Jakab 5:15)

Május 24-én, Szentháromság vasárnapján ünnepeljük meg templomunk felszentelésének 20. évfordulóját. De. 10:30-kor közös angol—magyar istentisztelet, du. 12:30-kor jubileumi díszebéd lesz.

TORONTO

Lelkész: Brachna Gábor

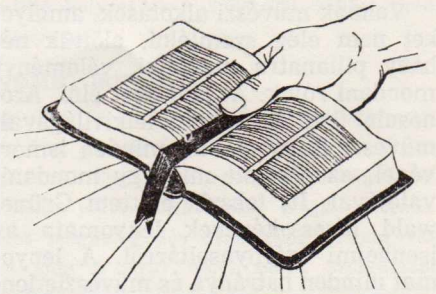
Lévita: Láng Ferenc

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond St. — Istentisztelet minden hónap első és harmadik vasárnapján du. 4:30-kor.

ERŐS VÁR gyülekezeti megbízott és lapterjesztő: Láng Ferenc, P. O. Box 142, Scarboro 703, Ont.

Március 15-i istentiszteletünket tartja és úrvacsorát oszt nt. Bernhardt Béla. Április 19-én egyházi közébedünk lesz, melyre szeretettel várjuk a város magyarságát.

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1970. MÁRCIUS HÓ

BŐJT 3. VAS. — MÁR. 1.

Heti ige: Mát 20:28

- Luk 11:14-28. — 1 Pét 1:13-23.
- Ef 5:1-9. — Ján 11:1-10.
- Márk 6:7-13. — Ján 11:11-19.
- Luk 22:24-30. — Ján 11:20-27.
- Luk 4:38-44. — Ján 11:28-45.
- 1 Kor 4:9-16. — Ján 11:46-54.
- Ézs 25:7-10. — Ján 11:55-12:11.

BŐJT 4. VAS. — MÁR. 8.

Heti ige: Ján 12:24

- Ján 6:1-15. — Fil 2:12-18.
- Ján 6:22-29. — Ján 12:12-19.
- 1 Kir 19:1-8. — Ján 12:20-26.
- Márk 12:28-34. — Ján 12:27-33.
- Ján 6:47-59. — Ján 12:34-36.
- 4 Móz 21:4-9. — Ján 12:37-43.
- 1 Móz 14:17-20. — Ján 12:44-50.

BŐJT 5. VAS. — MÁR. 15.

Heti ige: Ján 17:19.

- Ján 8:46-59. — Zsolt 43.
- Zsid 7:23-27. — Ján 13:1-11.
- Ján 7:1-13. — Ján 13:12-20.
- Zsid 9:15-22. — Ján 13:21-30.
- Zsid 9:24-28. — Ján 13:31-35.
- Zsid 10:1-10. — Ján 13:36-38.
- 2 Kor 1:3-11. — Ján 18:1-11.

VIRÁGVAS. — MÁR. 22.

Heti ige: Ézs 53:11-12

- Mát 21:1-9. — Zak 9:8-12.
- Ézs. 50:5-10. — Ján 18:12-27.
- Jer 11:18-20. — Ján 18:28-40.
- Ézs 62:11-63:7. — Ján 19:1-16.
- 1 Kor 11:23-32. — Ján 19:17-22.
- Nagypéntek — Zsolt 22:2-21. — Ján 19:23-30.
- Jón 2:3-10. — Ján 19:31-42.

HÚSVÉT — MÁR. 29.

Heti ige: Jel 1:18

- Húsvétvasárnap — Márk 16:1-8. — Zsolt 118:11-24.
- Húsvéthétfő — Luk 24:13-35. — Ján 20:1-23.
- Csel 13:16-38. — Ján 20:24-31.

(J)